

M.Ed. Semester - 3 (CBCS) Examination
OCT/NOV-2024 (NEW COURSE)
Sociology of Education (Core (New))

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧ નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો. (૨૦)
- 1) શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્રના અર્થ, ઉદ્દેશ્યો, વ્યાપકતા અને કાર્ય વિશે સમજાવો. આ ક્ષેત્રમાં પાઠ્યક્રમ અને શિક્ષણ પદ્ધતિઓની શું ભૂમિકા છે?
 - 2) શિક્ષણ, સંસ્કૃતિ અને ધર્મ વચ્ચેના સંબંધો પર ચર્ચા કરો. ધર્મ શિક્ષણના તરફ અને વિરુદ્ધના દલીલો આપો
 - 3) સાંસ્કૃતિક પરંપરા અને ધાર્મિક માન્યતાઓના સંચાલનમાં શિક્ષણની ભૂમિકાનું વિશ્લેષણ કરો. ઉદાહરણો આપીને તમારા જવાબને આધાર આપો.
- પ્રશ્ન-૨(અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો. (૧૦)
- 1) સામાજિકીકરણ અને તેના શૈક્ષણિક પ્રક્રિયા પર ટૂંકું નોંધ લખો.
 - 2) સંસ્કૃતિની વ્યાખ્યા આપો અને તેનો સભ્યતા સાથેના સંબંધને સમજાવો.
 - 3) ભારતમાં શિક્ષણનો ધર્મ અને સંસ્કૃતિ પર પ્રભાવ અંગે ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૨(બ) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (૦૫)
- 1) શૈક્ષણિક સમાજશાસ્ત્ર શું છે?
 - 2) સામાજિકીકરણના બે લક્ષણો જણાવો.
 - 3) શિક્ષણના સંદર્ભમાં ધર્મની વ્યાખ્યા શું છે?
 - 4) સામાજિકીકરણના પ્રકારો જણાવો.
 - 5) ભારતીય સમુદાય અને તેના શિક્ષણ સાથેના સંબંધને સમજાવો.

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૩ નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો. (૨૦)
- 1) શિક્ષણના સંદર્ભમાં સામાજિક વર્ગો અને સામાજિક જૂથોની ભૂમિકા સમજાવો. તેઓ શિક્ષણની તક પર કેવી રીતે અસર કરે છે?
 - 2) શિક્ષણ સામાજિક ગતિશીલતા માટે સાધન તરીકે કેવી રીતે કામ કરે છે? આ પ્રક્રિયામાં રૂઢિઓ અને સહાયક તત્વો શું છે?
 - 3) આધુનિક વિશ્વમાં વૈશ્વીકરણ, ખાનગીકરણ અને આધુનિકીકરણ શિક્ષણ પર શું અસર કરે છે? સંબંધિત ઉદાહરણો આપો.
- પ્રશ્ન-૪(અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો. (૧૦)
- 1) સામાજિક સ્તરીકરણ અને તેની શૈક્ષણિક પ્રવેશ પર અસર.
 - 2) શિક્ષણ અને લોકશાહીના સંબંધ દ્વારા સામાજિક બદલાવ કેવી રીતે આવે છે.
 - 3) ગરીબી નિવારણમાં શિક્ષણ કેવી રીતે મદદરૂપ થાય છે?

પ્રશ્ન-૪(બ) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો.

(0૫)

- 1) શિક્ષણમાં સામાજિક ભાગીદારીનું મહત્વ શું છે?
- 2) સામાજિક ગતિશીલતા શું છે?
- 3) આધુનિક શૈક્ષણિક પદ્ધતિઓમાં આંતરરાષ્ટ્રીયકરણની ભૂમિકા શું છે?
- 4) સામાજિક, આર્થિક અને રાજકીય માળખાની શિક્ષણ પર કેવી અસર પડે છે?
- 5) સામાજિક બદલાવ શિક્ષણને કેવી રીતે અસર કરે છે?

ENGLISH VERSION

SECTION-1

Que-1 Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)

- 1) Explain the meaning, aims, scope, and functions of Educational Sociology. How do curriculum and teaching methods play a role in this field?
- 2) Discuss the relationship between education, culture, and religion. What are the arguments for and against religious education?
- 3) Analyze the role of education in the transmission of cultural traditions and religious beliefs. Provide examples to support your answer.

Que-2(A) Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 125 words. (10)

- 1) Write a short note on socialization and its process in education.
- 2) Define culture and explain its relationship with civilization.
- 3) Discuss the impact of education on religion and culture in India.

Que-2(B) Give answer the following five questions in short. (05)

- 1) What is educational sociology?
- 2) Give two characteristics of socialization.
- 3) Define religion in the context of education.
- 4) What are the types of socialization?
- 5) Explain the concept of Indian community and its connection to education.

SECTION-2

Que-3 Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)

- 1) Explain the role of social classes and social groups in shaping education. How do they influence access to educational opportunities?
- 2) Discuss how education can be a tool for social mobility. What are the barriers and facilitators of this process?
- 3) Analyze the impact of globalization, privatization, and modernization on education in the modern world. Provide relevant examples.

Que-4(A) Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 125 words. (10)

- 1) Social Stratification and its influence on educational access.
- 2) The relationship between democracy and education in fostering social change.
- 3) How does education help in the demolition of poverty?

Que-4(B) Give answer the following five questions in short. (05)

- 1) What is the significance of social partnership in education?
- 2) What is social mobility?
- 3) What role does internationalization play in modern education systems?
- 4) How does social, economic, and political structure affect education?
- 5) Briefly describe how social change impacts education.
